

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 420/2023-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Tomáš Tomčovčík, s. r. o., Nerudova 14, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Tomáš Tomčovčík, proti postupu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. SPSČ-PO3-2023/0001333 a listu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. k. SPSČ-PO3-2023/000133 z 9. februára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a listom (oznámením) Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Žiada, aby ústavný súd prikázal ministerstvu vnútra v konaní o preskúmaní rozhodnutia vedeného pod sp. zn. SPSČ-PO3-2023/0001333 konať a rozhodnutie ministerstva vnútra č. k. SPSČ-PO3-2021/000292-008 z 9. februára 2021 opätovne preskúmať. Zároveň žiada priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, príloh k nej pripojených, rozhodnutí správnych súdov vydaných v konaniach vo veci prepustenia sťažovateľa zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru získaných z verejne dostupných registrov (www.justice.gov.sk) a z vlastného zisťovania ďalších pre vec podstatných skutočností (vyžiadanie kasačnej sťažnosti) vyplýva, že minister vnútra Slovenskej republiky (ďalej aj „minister vnútra“ alebo aj „správny orgán prvého stupňa“) personálnym rozkazom č. 324 z 13. januára 2016 (ďalej len „personálny rozkaz“) prepustil sťažovateľa zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru podľa § 192 ods. 1 písm. e)

zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 73/1998 Z. z.“), pretože konal úmyselne pre získanie neoprávnenej výhody na vlastný prospech a svojím konaním zvlášť hrubým spôsobom porušil služobnú prísahu a služobnú povinnosť a jeho ponechanie v služobnom pomere príslušníka Policajného zboru by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby. Konanie o prepustení zo služobného pomeru sťažovateľa začal nadriadený 26. novembra 2015 na základe hlásenia zo Sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, o čom sťažovateľ a toho istého dňa listom aj upovedomil a požiadal, aby sa vyjadril k veci v lehote do 30. novembra 2015.

3. Ministerstvo vnútra ako orgán verejnej správy druhého stupňa (v poradí druhým) rozhodnutím č. k. SPSČ-PO3-2021/000292-008 z 9. februára 2021 podľa § 243 ods. 4 zákona č. 73/1998 Z. z. zamietlo rozklad podaný sťažovateľom a potvrdilo rozhodnutie orgánu verejnej správy prvého stupňa.

3.1. Ministerstvo vnútra rozhodovalo opätovne po tom, čo bolo jeho prvé rozhodnutie č. k. KM-OLVS-19/2016/OPK z 26. mája 2016, ktorým zamietlo rozklad sťažovateľa ako oneskorene podaný, na základe rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Sžk/36/2018 z 30. septembra 2020, ktorým zmenil rozsudok Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5S/144/2016 z 24. októbra 2017, zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie.

4. Rozhodnutie ministerstva vnútra o zamietnutí rozkladu č. k. SPSČ-PO3-2021/000292-008 z 9. februára 2021 bolo (resp. stále je, pozn.) predmetom prieskumu v dvoch líniách.

4.1. Prvá línia prieskumu rozhodnutia ministerstva vnútra predstavuje súdny prieskum, a to základe správnej žaloby podanej 15. apríla 2021 o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia ministerstva vnútra z 9. februára 2021, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 6S/70/2021 z 19. mája 2022 tak, že žalobu ako nedôvodnú zamietol. Sťažovateľ podal 8. augusta 2022 kasačnú sťažnosť adresovanú Najvyššiemu správneému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“). Konanie o kasačnej sťažnosti je vedené na najvyššom správnom súde pod sp. zn. 6SSK/108/2022 a v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti nie je vo veci dosiaľ rozhodnuté.

4.2. Druhá línia prieskumu rozhodnutia ministerstva vnútra z 9. februára 2021 predstavuje preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania podľa § 246 zákona č. 73/1998 Z. z. na podnet sťažovateľa podaného 3. novembra 2022, ktorým žiadal ministra vnútra, aby rozhodnutie ministerstva vnútra z 9. februára 2021, ako aj personálny rozkaz z 13. januára 2016 zrušil. Výsledkom preskúmania predmetného rozhodnutia mimo odvolacieho konania je list (oznámenie) č. k. SPSČ-PO3-2023/000133 z 9. februára 2023 (sťažovateľovi doručené 15. februára 2023), ktorého obsahom je konštatovanie ministra vnútra o tom, že nebolo zistené porušenie právnych predpisov, s tým, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané na základe presne a úplne zisteného skutočného stavu veci a za dodržania príslušných ustanovení zákona. Neboli zistené žiadne dôvody na jeho zmenu alebo jeho zrušenie. Na základe uvedeného bol podnet sťažovateľa zamietnutý ako nedôvodný. Rovnako bol ako nedôvodný zamietnutý aj sťažovateľom podaný opakovaný podnet v oznámení ministerstva vnútra č. k. SPSČ-PO3-2023/000133 z 10. marca 2023 (sťažovateľovi doručené 21. marca 2023).

II. Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ nesúhlasí s výsledkom vybavenia jeho podnetu o preskúmanie mimo odvolacieho konania; minister vnútra sa jeho podnetom dostatočne nezaoberal a podnet riadne nepreskúmal. Sťažovateľ zdôrazňuje, že v zmysle § 192 ods. 5 zákona č. 73/1998 Z. z. (účinného do 31. decembra 2015) neboli postupom ministerstva vnútra splnené presné podmienky prepustenia príslušníka Policajného zboru zo služobného pomeru. Nespornou skutočnosťou bolo, že nadriadený zistil dôvod prepustenia 20. novembra 2015 a rozhodnutie o prepustení bolo sťažovateľovi doručené až 25. januára 2016, teda po márnom uplynutí dvojmesačnej prekluzívnej lehoty. Neboli splnené podmienky prepustenia sťažovateľa ako príslušníka Policajného zboru zo služobného pomeru, aj napriek tomu bez akéhokolvek odôvodnenia minister vnútra podnet sťažovateľa na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania zamietol. Tým, že podnet sťažovateľa nebol riadne preskúmaný, bolo jeho právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy porušené. Sťažovateľ dodáva, že rozhodnutím, ktorým bol jeho podnet 9. februára 2023 zamietnutý bez riadneho odôvodnenia, došlo k porušeniu zásady zákazu *denegatio iustitiae*.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom ministerstva vnútra ako orgánu príslušného na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania, v ktorom sťažovateľovi ako podávateľovi podnetu v liste z 9. februára 2023 bez riadneho preskúmania a bez akéhokolvek odôvodnenia oznámil, že nevzhladol na dôvod na zmenu alebo zrušenie rozhodnutia ministerstva vnútra z 9. februára 2021.

7. Predmetom prieskumu v prerokúvanej veci je postup ministerstva vnútra v podobe výsledku preskúmania rozhodnutia mimo odvolacieho konania podľa § 246 zákona č. 73/1998 Z. z., ktorým je neformálny list z 9. februára 2023 oznamujúci nedôvodnosť podnetu jeho podávateľovi. Sťažovateľ sa v pozícii podnecovateľa dožadoval poskytnutia právnej ochrany jeho oprávnenému záujmu (preskúmanie rozhodnutia, ktoré považuje za nezákonné) uplatnenému v administratívnom konaní podaním podnetu s tým, že očakával tomu zodpovedajúcu povinnosť administratívneho orgánu sa podnetom zaoberať a podať odpoveď.

8. Rozhodnutie ministerstva vnútra z 9. februára 2021 považuje sťažovateľ za nezákonné z dôvodu porušenia zákona v jeho neprospech tým, že rozhodnutie o prepustení zo služobného pomeru mu bolo doručené po márnom uplynutí (subjektívnej, pozn.) dvojmesačnej prekluzívnej lehoty podľa § 192 ods. 5 zákona č. 73/1998 Z. z. (v znení účinnom do 31. decembra 2015). Rovnaká námietka bola uplatnená v podnete na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania, v opakovanom podnete na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania a tiež v konaní pred najvyšším správny súdom vedenom pod sp. zn. 6SSK/108/2022 (bod 4.1. tohto uznesenia).

9. Konanie o preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania je menej formálnym druhom prieskumu nezákonností právoplatných rozhodnutí, v ktorom príslušný nadriadený orgán zasahuje do právoplatných rozhodnutí len výnimočne v prípade zistenia ich nezákonnosti, pretože takéto rozhodnutia sú v zásade nezmeniteľné a záväzné (právna istota). Podnet na preskúmanie

rozhodnutia mimo odvolacieho konania v administratívnych vzťahoch nedisponuje takými účinkami ako podanie návrhu či odvolania, teda že bezprostredne iniciuje začiatok konania o ňom s povinnosťou vydania rozhodnutia na strane administratívneho orgánu. Uvedený prieskum môže nadriadený orgán vykonať nielen z podnetu dotknutej osoby, ale aj z vlastného podnetu. Podávateľ podnetu má právo na to, aby sa príslušný nadriadený orgán jeho podnetom zaoberal a oboznámil ho s výsledkom jeho posúdenia. Rozhodnutie je povinný vydať príslušný orgán v prípade zistenia nezákonnosti, ktorý si vyžaduje zmenu alebo zrušenie preskúvaného rozhodnutia, pretože dochádza k prelomeniu právnej istoty, zásahu do právoplatného rozhodnutia, čomu musí zodpovedať tak forma rozhodnutia, ako aj jeho obsahové náležitosti, najmä riadne zdôvodnenia zistenej nezákonnosti. V negatívnom prípade (nezistenia tvrdenej nezákonnosti) nedochádza k žiadnemu zásahu do právoplatného právneho stavu nastoleného napadnutým rozhodnutím, a preto postačí aj neformálne opatrenie – oznámenie, ktorým bude naplnená požiadavka ochrany oprávnených záujmov podávateľa podnetu v rozsahu informovania o tom, že nedôjde k zmene ani k zrušeniu právoplatného rozhodnutia na základe jeho podnetu. Samotné oprávnenie podať podnet teda zahŕňa aj oprávnenie podnecovateľa, aby na svoj podnet dostal odpoveď, hoc aj neformálnu a negatívnu, pretože nadriadený orgán má korelatívnu povinnosť sa týmto podnetom spĺňajúcim zákonné požiadavky zaoberať a odpoveď poskytnúť (m. m. II. ÚS 302/2023).

10. V tejto súvislosti treba poukázať aj na povahu a špecifiká správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Treba preto vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy (IV. ÚS 127/2012).

11. Ústavný súd, zdôrazňujúc princíp subsidiarity a svoje ústavné postavenie nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) mimo systému všeobecného súdnictva, dospel k záveru, že odpovede na otázky, či existovali dôvody na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania podľa § 246 zákona č. 73/1998 Z. z. na základe sťažovateľovho podnetu, či ministerstvo vnútra vec správne právne posúdilo, či postupovalo správne a zákonne, keď nevydalo rozhodnutie, ale zaslalo sťažovateľovi len písomné oznámenie bez relevantného odôvodnenia alebo vysvetlenia, a teda, či bol sťažovateľ listom ministerstva vnútra ukrátený na svojich právach, by mal dať v prvom rade správny súd. Podľa názoru ústavného súdu, vychádzajúc zo svojej recentnej judikatúry (II. ÚS 302/2023), má aj takéto neformálne oznámenie povahu opatrenia preskúmateľného správnym súdom napriek tomu, že nedochádza k zásahu do práv podávateľa v zmysle zmeny jeho právnej pozície už nastolenej právoplatným rozhodnutím. V danom prípade ide o subjektívne procesné právo podnecovateľa, ktoré je kryté čl. 46 ods. 1 ústavy ako základné právo na inú právnu ochranu, a preto má napadnuté opatrenie (oznámenie o nevyhodení podnetu) podliehať súdnemu prieskumu správnych súdov, pretože sa týka toho základného práva (čl. 46 ods. 2 ústavy posledná veta).

12. V konkrétnom prípade je nevyhnutné, aby sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti splnil podmienku uplatnenia správnej žaloby (prípadne aj kasačnej sťažnosti) ako procesného prostriedku, ktorý mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje. Ústavný súd musí všeobecným súdom poskytnúť príležitosť plne rozvinúť ich právomoc, keďže aj im patrí možnosť a povinnosť poskytnúť

sťažovateľovým základným právam a slobodám ochranu v medziach ich zákonom zverených kompetencií. Táto ochrana je v rámci vzťahu medzi všeobecnými súdmi a ústavným súdom podľa princípu subsidiarity delená a postupná, nie delená a súbežná. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva a jeho právomoc nastupuje spravidla až vtedy, ak sťažovateľ pred všeobecnými súdmi vyčerpá všetky účinné prostriedky nápravy vo vzťahu ku konaniu, resp. rozhodnutiu ako celku. V prípade potencionálneho úspechu sťažovateľa pred správnymi súdmi totiž stráca ďalšie konanie pred ústavným súdom zmysel (m. m. I. ÚS 182/2023).

13. V zmysle už uvedeného tak postavenie ústavného súdu možno obrazne prirovnať k „záchranej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hrozacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci (IV. ÚS 68/2020, III. ÚS 415/2020, II. ÚS 559/2021, IV. ÚS 404/2022, II. ÚS 514/2022).

14. Za týchto okolností je potrebné štandardným posúdením považovať ústavnú sťažnosť sťažovateľa za predčasne podanú, preto ju ústavný súd pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

15. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 15. augusta 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu